

Just
Transition
Fund

West-
Noord-
Brabant

JUST TRANSITION FUND KAN VERGROENING WEST-NOORD-BRABANT VERSNELLEN

Europees fonds sluit
naadloos aan bij opgaven
en regionale agenda's

Het Just Transition Fund (JTF) biedt enorme kansen voor West-Noord-Brabant. Het stelt bedrijven, onderwijs, overheden en burgers in staat om te gaan met de ruimtelijke, economische en maatschappelijk effecten van de transitie naar een klimaatneutraal Europa. Op basis van onze regionale agenda's kunnen we naadloos aansluiten bij het fonds voor rechtvaardige transitie en kan Brabant wederom met 'pielen en klooien' een voorbeeld worden voor Nederland, Europa en de rest van de wereld.

WAT IS ER AAN DE HAND?

Nederland zit in transitie. Dit raakt ons diep en confronteert ons met een aantal maatschappelijke opgaven. Vitale systemen voldoen niet meer en botsen met nieuwe inzichten. We staan op een tweekop. Dat is best lastig, maar biedt ook kansen.

Neem bijvoorbeeld de chemie. Deze sector heeft een cruciale rol in een maatschappelijke transitie naar duurzame ontwikkeling. Met de leverantie van grondstoffen, materialen en producten bedient deze sector vele functies in de samenleving zoals voeding, verzorging, huisvesting en mobiliteit. We kunnen niet zonder chemie. Maar het moet wel anders.

Binnen de chemie zijn diverse veelbelovende ontwikkelingen in onderzoek en ontwikkeling aan de gang die op termijn kunnen voorzien in de maatschappelijke behoefte aan groene, circulaire en duurzame producten en productprocessen. Ook wordt er gewerkt aan nieuwe grondstoffen en een nieuwe infrastructuur voor energiesystemen. De transitie in de chemie en energie heeft zowel ruimtelijke, economische als maatschappelijke effecten.

Ruimtelijke effecten 2030 -2050

- 2050 CO₂-neutraal (koolstofdioxide-reductie in 2030 van 2,5-4 Mton/j).
- 2050 N-neutraal (schadelijke stikstofverbindingen).
- Energie: in 2030 reductie van 50 procent van de primaire grondstoffen.
- Energie: in 2050 volledig circulair.

Economische effecten 2030 -2050

- Klimaat neutrale economie.
- Werkgelegenheid chemie: behoud van 2.500 banen (2030).
- Werkgelegenheid: behoud van 2.500 indirecte banen (2030).
- Mogelijk lichte groei direct en indirect van 400 banen.

Maatschappelijke effecten 2050

- Adaptief opgeleid personeel.
- Behoud intelligentie (vermogen om zich aan te passen aan de omgeving).

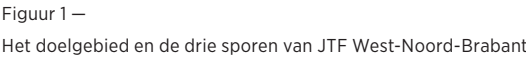
WE MOETEN NIET LANGER WACHTEN

Ofschoon je er al veel over kunt lezen staan we pas aan het begin van de transitie in de chemie en energie. Het barst van de ideeën, maar een opschaling naar daadwerkelijke ruimtelijke, economische en maatschappelijk bredere toepassingen vraagt nog veel daad- en samenwerkingskracht. Er zijn nog onvoldoende concrete resultaten. Gelukkig zijn er wel al de nodige prachtige en inspirerende ontwikkelingen en toepassingen, die als katalysator voor de gewenste vernieuwingen kunnen dienen.

Met deze voorbeelden moeten we volgens TNO zo snel als mogelijk aan de slag. Ook in Brabant moeten we proberen te versnellen. In de chemie- en energietransitie en de route naar biobased en circulair staan we voor grote uitdagingen. Uitdagingen, maar zeker ook kansen op gebieden van innovatie, infrastructuur en arbeidsmarkt. Om het midden- en kleinbedrijf, non-profit organisaties, onderwijs- en onderzoeksinstellingen en gemeenten in West-Noord-Brabant bij deze kansen te ondersteunen komt via het Just Transition Fund (JTF) Europees geld beschikbaar.

Vanaf begin 2023 kunnen bedrijven, onderwijsinstellingen en maatschappelijke partners in de regio West-Noord-Brabant ook een beroep doen op gelden uit het Just Transition Fund. In totaal is er ongeveer 60 miljoen te verdelen onder midden- en kleinbedrijf, non-profit organisaties, onderwijs- en onderzoeksinstellingen en gemeenten in West-Noord-Brabant die werken of bijdragen aan het versnellen van de transitie in chemie en energie, het vernieuwen van de economie en het veerkrachtig maken van de arbeidsmarkt. Zie onderstaande figuur.

Het Just Transition Fund is een fonds dat bijdraagt aan de overgang naar een klimaat neutraal Europa. JTF financiert innovatie van de regionale economie en vermindert de negatieve gevolgen voor de werkgelegenheid als gevolg van deze transitie. In de periode 2021-2027 kan Nederland in totaal aanspraak maken op 623 miljoen euro. De ministeries van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), provincies en gemeenten bundelen de krachten om gezamenlijk het JTF-programma vorm te geven en uit te voeren.

Voor de chemie- en energietransitie zijn grote investeringen nodig. Tegelijkertijd biedt de transitie ook kans op nieuwe banen en economische activiteiten. De regio West-Noord-Brabant gaat met het JTF investeren in drie sporen:

De middelen voor het innovatiespoor gaan naar projecten die leiden tot economische diversificatie, modernisering en omschakeling.

De middelen die gereserveerd zijn voor dit spoor gaan naar projecten die de 'hardware' ontwikkelen die nodig is voor de transitie.

De helft van de beschikbare middelen is gereserveerd voor arbeidsmarkt gerelateerde projecten. Het gaat daarbij om het creëren van nieuwe werkgelegenheid, bijscholing en omscholing van werknemers en werkzoekenden, hulp bij het zoeken naar werk voor werkzoekenden en actieve integratie van werkzoekenden. Hierbij ligt extra focus op jongeren.

Het JTF-fonds is bedoeld voor consortia gevormd door het midden- en kleinbedrijf (mkb), non-profit organisaties, onderwijs- en onderzoeksinstituten en gemeenten. Het budget is 58,5 miljoen. 72 procent van het budget moet vóór eind 2023 zijn toegewezen aan projecten en vóór eind 2026 zijn uitgegeven. Het JTF West-Noord Brabant richt zich op vier doelen, waarmee duidelijk wordt afgebakend welke projecten wel en welke niet in aanmerking voor de regeling kunnen komen:

- a Bedrijven die in transitie willen richting groene/circulaire energieproductie. Bedrijven die dienend zijn aan deze bedrijven kunnen bij de subsidieaanvraag worden betrokken.
- b Bedrijven die in transitie willen richting productie van groene/circulaire productie van kunststoffen (vast, vloeibaar, gas) en kunstmest. Bedrijven die dienend zijn aan deze bedrijven kunnen bij de subsidieaanvraag worden betrokken.
- c Innovaties bedoeld voor de infrastructuur in West-Noord Brabant (systemen en technologie). Het gaat hier met name over techniek rondom distributie en logistiek.
- d Kennisontwikkeling en opleiding dienend aan het bovenstaande.

Projecten kunnen maximaal 50 procent subsidie krijgen vanuit het JTF. De cofinanciering kan zowel een publieke als private bijdrage zijn, maar geen financiering vanuit andere EU-fondsen. Verder heeft het Rijk als uitgangspunt meegegeven dat er een gelijke verdeling moet zijn tussen projecten die meer sociaal gericht zijn (arbeidsmarkt en onderwijs) en initiatieven die investeren in een groene economie.

EVENWICHTIGE AANPAK VAN ARBEIDSMARKT, BEDRIJFVIGHEID EN ONDERWIJS

Omdat we zien dat er behoefte is aan tempo, kwaliteit, draagvlak en een integrale benadering in het werken aan opgaven, zoals de chemie- en energietransitie, is een regionaal schaalniveau onmisbaar. Het werken aan een gemeenschappelijke agenda kan helpen om ambities met elkaar in beeld te krijgen en coalities te vormen. Daarmee wordt aan onderling vertrouwen en afstemming gewerkt. Deze afstemming is belangrijk om ervoor te zorgen dat er binnen de regio een evenwichtig aanbod is van verschillende functies en voorzieningen. Het is ook het noodzakelijke voorportaal voor een regeling als JTF. Om de mogelijkheden van versnelling te verkennen is er een scan gemaakt van een aantal regionale agenda's.

Onderzochte agenda's:

- Agenda Beroepsonderwijs Programmaplan
- Kennispact Hoger Onderwijs Brabant 2023-2027
- VNO NCW Routekaart arbeidsmarkt en onderwijs 2022
- Voorstel human capital strategie West-Brabant
- Actieagenda Groene Chemie

Met uitzondering van de Actieagenda Groene Chemie, die gedetailleerd op het onderwerp chemie ingaat, richten de agenda's zich op arbeidsmarkt, bedrijvigheid en onderwijs in de breedste zin van het woord, waarbij het Kennispact zelfs over heel Brabant gaat. Alle agenda's hebben als doelstelling/gewenst effect om:

- De arbeidsmarkt op peil te houden.
- Talent te behouden/aan te trekken.
- Vernieuwing en versterking van de regionale economie.
- Mee te gaan in de klimaattransitie.
- Antwoord te geven op de voornaamste regionale vraagstukken en daar focus in aan te brengen.
- Koploper te zijn op innovatie en ondernemerschap middels een stevig en breed gedifferentieerd startupklimaat.

Er wordt nog veel meer geroepen, maar dat is óf meer van hetzelfde met hier en daar wat nuances of voor nu irrelevant. De transitie van de chemie en energie met haar gunstige effecten voor het klimaat valt dus naadloos onder bovengenoemde gewenste effecten.

NAADLOZE AANSLUITING TUSSEN REGIONALE AGENDA'S EN JTF WEST-NOORD-BRABANT

De chemie- energietransitie biedt kansen voor West-Noord-Brabant. Het samen denken, durven en doen zit in ons DNA en is de basis van de Brabantse economie. Bedrijven kunnen vergroenen, het midden- en kleinbedrijf (mkb) kan innoveren en de transitie kan als katalysator dienen voor de aanpak van de personeelskrapte binnen de essentiële sectoren waaronder techniek, logistiek en bouw.

Door een integrale aanpak ontstaat bovendien synergie tussen de eerder genoemde vier doelen: bedrijven die in transitie willen richting groene/circulaire energieproductie, bedrijven die in transitie willen richting groene/circulaire productie van kunststoffen (vast, vloeibaar, gas) en kunstmest, innovaties bedoeld voor de infrastructuur in West-Noord-Brabant (systemen en technologie) en kennisontwikkeling en opleiding dienend aan het bovenstaande.

De regionale agenda's lijken ook naadloos aan te sluiten op de drie sporen en de gewenste output van de JTF regeling voor West-Noord-Brabant zoals die hierboven worden beschreven. Zie tabel op de volgende pagina. →

Opmerkingen:

1. Digitalisering is voor alle sporen een cruciale randvoorwaarde.
2. Qua organisatie roepen alle agenda's dat er innovatie en kennis moet worden aangejaagd door zogenoemde multi helix-samenwerkingsverbanden, waarbij de overheid een faciliterende en randvoorwaarden scheppende functie heeft richting bedrijfsleven, kennis/onderwijsinstellingen en burgers. Kenmerken van de samenwerkingsverbanden zijn:
 - Hybride samenwerkingsvormen/leeromgevingen.
 - Cross-sectorale aanpak .
 - Campusvorming.
 - Modulair onderwijs.
 - Fieldlabs innovatiedistricten.
 - Learning communities.
 - Talentontwikkeling.
 - Leven lang ontwikkelen.

JUST TRANSITION FUND WEST-NOORD-BRABANT		
SPOOR	OUTPUT VOORBEELDEN	
1 Innovatie	• Halffabricaten (kunststof grondstoffen) • Chemicaliën/kunststoffen • Eindproducten (kunstmest) • Plantaardige eiwithoudende producten • Herbruikbare CO2, N • Residuen met circulaire toepassing • Biobased residuen met circulaire toepassing • Biodegradable residuen • Restwarmte	
2 Investeren in technologie, systemen en infrastructuur	• Elektriciteit distributie (netwerken en opslag) • Waterstof distributie (infrastructuur/transport) • Biogas distributie (infrastructuur/transport) • Aardwarmte (infrastructuur) • Restwarmte distributie • Transport herbruikbare CO2, N • Transport residuen • Transport biobased residuen met circulaire toepassing • Transport en stort biodegradable residuen	
3 Arbeidsmarkt en een leven lang ontwikkelen	• Transitie van relevante curricula • Ontwikkeling relevante om- en bijscholingsprogramma's voor bv. groene/circulaire energieproductie • Opzetten hybride leer- en werkomgevingen en campusconcepten • Onderwijsinnovatie • Cyclisch mensgericht arbeidsmarktmodel • Bouwstenen voor participatie, ontwikkeling en werk (talenten, skills en diploma's) • Slimme software voor diagnose, matching en ontwikkeling • Eén Match-loket voor leven lang ontwikkelen	

HAAST JE LANGZAAM

We willen een schone wereld achterlaten voor onze kinderen en kleinkinderen. Kort en simpel gezegd is dat waar het om gaat. Om de opwarming van de aarde te stoppen, maken we de overstap van olie, kolen en gas, naar zon en wind. Ook moeten bedrijven nog meer aandacht geven aan het grondstoffengebruik en hergebruiken van producten. Deze transities zijn niet alleen goed voor ons klimaat maar ook voor onze economie en de werkgelegenheid. De transities zorgen ook voor innovatie. Het zorgt voor nieuwe technieken, die we niet alleen zelf ontwikkelen en gebruiken, maar die we ook goed kunnen verkopen in het buitenland.

Wanneer gaan we beginnen? 2030 en 2050 is het snel. Dat betekent dat we nog maar zeven respectievelijk zevenentwintig jaar de tijd hebben. ‘Haast je

langzaam’ zou het credo moeten worden. We moeten met zijn allen snel en zorgvuldig aan de slag. Het kan ook: de regionale agenda’s sluiten naadloos aan op de drie sporen van de JTF-regeling voor Noord-West-Brabant. Met het Just Transition Fund steunt de Europese Unie regionale projecten en investeringen die deze opgaven in de chemie- en energiesector tackelen. In West-Noord-Brabant subsidies is de subsidie bedoeld voor:

- Projecten die de transitie van de chemie aanjagen.
- Projecten die inzetten op distributie-innovaties met betrekking tot het transport van groene chemische producten.
- Projecten die zich richten op opleiding en kennis van groene chemie en haar processen.

MEER INFORMATIE

Lees meer over het Just Transition Fund en de subsidiemogelijkheden op de website van Stimulus Programmamanagement. Of neem direct contact op met de projectmanager JTF West-Noord-Brabant Nicolle Lambrechts: telefoon 06 18 30 31 91 en e-mail tlambrechts@brabant.nl. Ook zijn er kwartiermakers aangesteld. Heeft u specifieke vragen, dan kunt u direct contact opnemen met een van de kwartiermakers.

Kwartiermakers Innovatie & Infrastructuur (spoor 1 & 2)
Joop Groen, joopviridebio.eu
Wiebe Logghe, wlogghe@gmail.com

Kwartiermakers Arbeidsmarkt (spoor 3)
Martijn Sickenga, m.sickenga@kplusv.nl
Cees-Willem Koorneef, cees-willem@add-vision.nl

Kwartiermakers Stimulus (subsidieregeling)
Sacha Koppert, s.koppert@stimulus.nl
Louis Linders, l.linders@stimulus.nl

Medegefinancierd door
de Europese Unie

West-Brabant

JTF.

Fonds voor
rechtvaardige
transitie